

Voorwoord van mgr. J.H.J. van den Hende (volledige tekst)

Voor u ligt de eerste jaarrapportage van de Nederlandse bisdommen en ordes en congregaties. Via een jaarlijkse rapportage, die wordt gemonitord door de heer Deetman, legt de Rooms-Katholieke Kerk verantwoording af van de stappen die worden gezet in contact met mensen die als minderjarige slachtoffer werden van seksueel misbruik, met het oog op erkenning en genoegdoening.

Het zijn moeilijke tijden voor iedereen die te maken heeft met het seksueel misbruik van minderjarigen. Dit realiseerden we ons opnieuw heel sterk bij de presentatie van het Eindrapport van de Onderzoekscommissie door de heer Deetman. Allereerst voor slachtoffers, bij wie boosheid en verdriet sterk naar boven komen, soms na vele jaren te hebben gezweven.

Elke keer dat na maart 2010 nieuwe feiten rond misbruik bekend werden, werden mensen die door het misbruik waren beschadigd gekwetst. En telkens ook als er zaken niet goed gaan in processen om te komen tot herstel en genoegdoening, doen oude wonden pijn, wordt genezing bemoeilijkt.

Ook voor allen die betrokken zijn bij de Katholieke Kerk als zodanig zijn het moeilijke tijden, omdat we onder ogen moeten zien wat mensen van de Kerk kinderen hebben aangedaan. Door het misbruik zijn jonge mensen beschadigd, hetgeen een grove schending is van de integriteit en de waardigheid van de menselijke persoon.

Het probleem van gepleegd seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk, heeft dagelijks invloed op het werk van vele kerkelijke mensen. De heer Deetman typeerde de werkzaamheden van de Onderzoekscommissie tijdens de perspresentatie van het eindrapport op 16 december 2011 als “triest en frustrerend werk, omdat de feiten niet ongedaan kunnen worden gemaakt.” Deze emotie zien we ook bij onze medewerkers, die de zorg voor kinderen en slachtoffers van misbruik oprecht zijn toegedaan.

We moeten erkennen wat zich binnen onze eigen gelederen heeft afgespeeld. Dit is niet eenvoudig, omdat het zwarte bladzijden zijn in de geschiedenis van onze kerkgemeenschap. Wanneer mensen van de Kerk zich schuldig maken aan seksueel misbruik dan is dat een grove schending van de waardigheid van het kind als persoon, een schending ook van het vertrouwen dat mensen terecht stellen in de Kerk, een schending van het celibaat waaraan priesters en religieuzen gehouden zijn, een misbruik ook van de positie die een priester of religieus heeft.

De jaarlijkse rapportage die bisschoppen en hogere oversten uit moeten brengen aan de heer Deetman beoogt goed zicht te geven op de oprechte zorg die we hebben voor slachtoffers en op de zorgvuldigheid in onze procedures van erkenning en genoegdoening. We spannen ons in voor openbaarheid en transparantie jegens slachtoffers van seksueel misbruik en hun familieleden.

Wat telt is wat we voor slachtoffers kunnen betekenen. Daaraan wil deze jaarrapportage ondersteunend zijn. Bisdommen en ordes en congregaties hebben hun best gedaan om informatie aan te reiken om de heer Deetman te informeren. Samen met andere rapportages die de heer Deetman verzamelt, ontstaat zo hopelijk een goed beeld van de wijze waarop de Rooms-Katholieke Kerk zich inspant voor erkenning en genoegdoening, hulp, compensatie. We staan open voor kritiek en verbeteringen die nodig zijn. We denken niet licht over hetgeen door misbruik in mensenlevens is gebeurd.

De trieste constatering dat de feiten niet ongedaan kunnen worden gemaakt, tekent alle verbeteringen die we in onze organisatie doorvoerden en zullen doorvoeren. Maar ik hoop dat dit ons niet ontmoedigt om steeds het goede te doen met het oog op de slachtoffers, en steeds het goede te blijven kiezen om zo goed mogelijk recht te doen aan slachtoffers.

De samenleving, die geschokt is door wat zich binnen de Kerk kon afspelen, vraagt om herstel van vertrouwen. Of, zoals de heer Deetman met de Onderzoekscommissie aangeeft in het Eindrapport, om een passende reactie die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is.

We beseffen dat we als Kerk tekort zijn geschoten, we beseffen dat onze zorg voor slachtoffers altijd beter kan en we beseffen dat processen om te komen tot erkenning en genoegdoening altijd vergezeld moeten gaan van onze oprechte betrokkenheid op de concrete personen die geraakt zijn door het seksueel misbruik.

Daarbij kunnen we niet vooruitlopen op vergeving die slachtoffers ons ooit nog zouden willen schenken, want slachtoffers kunnen wellicht het hun aangedane leed niet vergeven. Hoezeer wij ook hopen vergeven te worden.

Mgr. J.H.J. van den Hende
Voorzitter van de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen